Октябриин 1-дэ хуряалгаяа дүүргэхэ болзортой байһанаа бү мартагты!
ТАНАЙ АЖАХЫ ЭНЭ БОЛЗОР СОО ДҮҮРГЭХЭЭР ГҮ?

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! *39-дэхи жэлээ гарана*

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 231 (9985) | 1962 оной сентябриин 29, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ргнуудай репертуар ...элэн гуримшуулха

...рнүүдтэ республика соо- ...трай шэнэ сезон нээгдэжэ. Ленинэй орденто Гүрэнэй ...он баледэй театрай хилэн ...үшэгэ түрүүлэн ирагдажа, ...одунов» гэжэ ородой эли- ...ы аринууд зэдэлээ. Ородой ...театрай сценэ дээрэ литов ...р Эдлисэй «Юһэдэхи бал» ...олоор зүжэг табигдахань. ...Намсараевай нэрэмжэтэ ...рамын театр Намжил Бал- ...«Дэгдэхэдээ һодо нэмэдэг» ...гөөр сезоноо эхилхээ ...һайнхай. Гадна энэ жэлэй ...табиха хэдэн шэнэ пьесэ- ..., мүн шэнэлмэл зүжэгүү- ...енүүдһээ уламжалан, бүхы ...ынь гол түлэб мэдээжэ ... Тиимэ һэн тулань, ямар ...йгээр, ямар зорилготой- ... сезоноо манай театрнууд ...байнаб, ямар дутуу дунда- ... гэһэн асуудалнуудаар за- ...тобшолол хэхэ аргатай ...

...рүүн мүнөө үе сагайнгаа ...й үндэр хүгжэлтые, уран ...нь һонор мэдэрэлые ха- ...һан, тэдэнэй эрилтые ханга- ...үүжүүлхы гүнзэгы удха ..., һайн һайхан нүлөө ...ёһотой пьесэнүүдые шэ- ...табиха зорилгоёо манай ...хэр зэргэ бэелүүлээб гэ- ...дал гарана. Үнэхөөрөөшье ...манай партиин түүхэтэ ...соо барлагдаһанай ёһоор ...миллион хүнүүдтэ баяр ...асарха, зориг түрүүлхэ, ...ура хүсэл, мэдэрэл болон ...ролые элирхэйлхэ, үзэл ...баяжуулха, сэдьхэл бодо- ...үүжэхэ зэбсэгынь болохо ...байһанаа, коммунизм ...байгаа арад зонойнгоо ...эд ехэ үүргэтэй байһанаа ...ёгүй. Энэ талаар манай ...ын театрнууд зарим тэды ...туйлабашье, үшөө һана- ...рөөгэй байна гэжэ сэхэ ...эрэгтэй. Дэлхэйн болон ...классигуудай гайхамшагта ...олнүүдые табихынгаа ха- ...мүнөө сагай баатарлиг ..., тэдэнэй эзэдтэ зорюулаг- ...нэ шэнэ үнэн зүб, этигэ- ...н һайханай үндэр хэмжээн- ...һэн пьесэнүүдые үшөөл ...өөр табина. Тэрэшэлэн ...ертуартай болохо, эндэхи ...үүдтаа хүдэлжэ, нюта- ...рхэ байдалһаа үндэһэлһэн ...руулан табиха гэхэ мэтэ ...суудалнууд жэлһээ жэлдэ ...й улэшэнэ. Зарим ушарта ...атрнууд уран һайханайн- ...лаар, идейнэ удхаараашье ... пьесэнүүдые имагтал ...тахын баханда табина гэ- ...е һаа, алдуу болохогүй. ...ойдоо арбаад дахин табиг- ... зоной суглархагүйдэ сце- ...эз буушана. Энээн дээрэ- ...лходо, манай театрнуудай ...уран һайханай соведүүд ...ажалда ёһо тэдыгээр хан- ...гайнгаа драматургнуудай ...дые хайхарангүй, гол тү- ... болон бусад ехэ горо- ...гдаһан, «шалгалта гара- ...энүүдые табихаар дурад- ... гэжэ хэлэлтэй. Хэнэй- ...өөр, гараа дэлгээгээд һуу- ...алта өөрөө ерэжэ гарта ..., харин эндэ эсэшэ сусаша- ...эл оролдолго, халуун ан- ...ргатэй бшуу. Энээндэ жэ- ..., байгша оной май һара ...осквађаа урюулжа ерэһэн ..., театральна шүүмжэлэг-

шэ, мүн режиссерой хабаадалгатай үнгэрһэн буряадай драматургнуудай семинар тухай дурдажа болоно. Хахад һарын турша соо хорёод гаран залуу драматургнуудай пьесэнүүдые зүбшэн хэлсэлгын болобошье һаань, манай театрнуудай режиссернууд, уран һайханайнь соведэй гэшүүд огто хабаадаагүй шахуу байгаа хамнай.

Мүнөө 1962—1963 оной сезон манай республикада үшөө нэгэ онсо илгаатай, ушар юуб гэхэдэ, ерэхэ жэлдэ республикамнай дүшэн жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэеэ байна. Энэ баясхаланта ушарые хараадаа абажа, манай театрнууд репертуараа шэнэдхэн зохёохо, өөһэдынгөө уран һайханай ургалтые баталан харуулха болоно бшуу. Хэды тиимэшье һаань, манай республикын театрнууд үшөө ямаршье бэлэдхэлгүй байһаар. Гадна баталагдаһан репертуарна түсэбыень харахада, нэгэшье урдаа баримаар пьесэ үгы. Тиигээд баталагдаһан репертуарна түсэбһөө саг үргэлжэ хазагайрха ушарнууд урда жэлнүүдтэ нэгэтэ бэшэ үзэгдэдэг һэн. Мүнөөшье иимэ ушарнуудай үзэгдэхөөр эрхэ байдал тохёолдонхой. Эдэ бүгэдэ баримтануудай дээрэһээ тобшолходо, манай театрнууд шэнэ сезоноо урда жэлнүүдэйхидээл адли дутуу дунданууртай, репертуараа хүсэд тодоор баталангүй, шэнэ, һонин, мүнөө сагые харуулһан пьесэнүүдгүйгөөр угтажа байна. Жэшээ болгон, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр абажа харая. Жэнхэни хүдөө буряад нютагуудаар найма-юһэ һарын туршада ябажа байдаг энэ театр национальна шэглэлтэй репертуартай байха ёһотой. Гэбэшье театр декадаһаа хойшонхи саг болзор соо нэгэшье томо, онсо анхарал хандуулмаар зүжэг табяагүй байһаар. Тэрэшэлэн репертуартань ородой болон дэлхэйн классигуудай зохёолнуудшье огто оруулагданагүй. Мүнөөшье сезондо табихаар хараалһан пьесэнүүдынь үшөөл түүхэй зандаа байһаар. Мүн Гүрэнэй ород драмын театрай репертуар харахада, нютагай драматургнуудай нэгэшье зохёол үгы. Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрайшье репертуар һанаһанда хүрэнэгүй. Дандар Аюшеевэй «Аха дүүнэр» гэжэ оперо тухай үнинэй хэлсээн болодог, тэрэнь мүнөө жэлэйнь сезоной гол зүйл болохо байна. Теэд үшөө табигдаагүй, олоной һайшаалда хүртөөгүй оперые сагһаа урид магтаһанай үрэ үгы гэжэ һанамаар. Юундэб гэхэдэ, саг сарюундаа, сахилза ногоондоо һайн юм гэжэ дэмы хэлсэдэггүй ха юм.

Манай парти, правительство искусствын, тэрэ тоодо театрнуудай хүгжэлтэдэ саг үргэлжэ халуун анхарал хандуулдаг, хандуулнашье, хандуулхашье. Энээндэнь харюу болгон, театрнууд творческо туйлалтаяа улам арьбажуулжа, мүнөө үе сагые, мүнөө үе сагай хүнүүдые үнэн зүбөөр зураглан харуулһан зүжэгүүдые табиха уялгатай. Тиихын тула, нэн түрүүн тон наряар, эрилтэ ехэтэйгээр хандан, репертуараа шэнэлэн гуримшуулжа баталха ёһотой. Зүгөөр энэ хэрэг манай республикын ниислэл хотын театрнуудта хайхарамжагүйгөөр, хайша хэрэгээр ябуулагдана гэжэ үшөө дахин хэлэхэ байнабди. Энэ дутагдалаа дары түргэн усадхажа, эрхим һайн репертуартай болохо, тиихэдээ гол түлэб мүнөө үеын гайхамшагта байдал, коммунизм байгуулгын баатарнуудые үнэн зүбөөр, этигэмээр, эли тодоор зураглаһан пьесэнүүдые табиха гээшэ театрнуудай ерээдүйн ехэ амжалтын гол эшэ үндэһэниинь болохо байһаниинь лабтай.

Хоёр дахин ехэ таряа абаабди

Таряалангаа зүбөөр хубаарилха, ургаса ехэтэй ургамалнуудые тариха, сэбэр паарай газар хороохо гэһэн парти, правительствынгаа заабарие баримталан, манай совхоз энэ жэлдэ ороoһото ургамалнуудай тарилгые 1200 гектараар үргэдхэһэн юм. Илангаяа манай нютагта шэниисэ һайнаар ургадаг. Тиимэһээ байгша ондо шэниисэ 5 мянган гектарта таригдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 1100 гектараар ехэ болоо һэн. Тиихэ зуураа ургаса багатай зелёнко, обёос хороогдоо. Түрүүшынхеэ 30 гектарта горох, 10 гектарта тэжээлэй бобы таряа һэмди. Горох илангаяа һайнаар ургаа. Мүнөө 220 центнер горохой өөрын үрэһэтэй болонхойбди.

Тиихэдэ полиин «хатан» 660 гектар эзэлээ гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 260 гектар ехээр таригдаа. Кукурузын ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн гараа. Кукурузашан Яким Васильевич Темятников 50 гектарай га бүриһөө 170 центнер ногоон тэжээл суглуулаа.

Энэ жэлэй кукуруза хуряалгада ехэхэн шахардуу байдал тохёолдоо. Юуб гэхэдэ, кукурузын тарилга үргэдхэгдөөд, силосэй комбайнууд үсөөн байшоо. Комбайн бүхэндэ зуугаад гектар хүртэбэ. Тиимэ ушарһаа кукуруза хуряалгада «СК-3», «С-6» комбайнууд таарулагдажа хэрэглэгдээ. Иимэ ороoһоной комбайнуудаар кукурузынгаа хахадынь хуряажа абаһан байнабди. «СК-6» комбайнууд хадаһан ногоогоо өөһэдөө шэрэжэ, полиин захада дарагдажа байһан силосэй обоохойдо буулгадаг һэн. Тиигэжэ хэдэн олон автомашина, хүнүүд алмагдаһан байха юм. Силосэй ногоо зөөдэг арба гаран автомашинын кузов сэлэнгынхидэй жэшээгээр үргэдхэгдөө. Эдэ бүгэдын ашаар богонихон болзорто 5 мянга гаран тонно силос дарагдаа гээшэ. Энэмнай нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Таряа хуряалга, гүрэндэ худалдалга сүм дүүрэз

Мүн таряа хуряалгын үедэ сагай уларилай хэды таагүй байгаашье һаань, механизаторнуудай, бүхы хүдэлмэришэдэй шэн зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар энэ шухала кампани саг соогоо дүүрэз. Сентябриин 27-до таряагаа хуряажа сүм дүүргээбди. Бүхыдөө 25 мянган центнер таряан абтаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ.

Ургаса хуряалгын эхилхэһээ хойшо гүрэндөө таряа тушаажа ороо һэмди. Тиигэжэ богонихон болзорто 8 мянган центнер таряа худалдаха түсэбөө дүүргээд, бүхыдөө 14 мянган центнер гүрэнэй амбаарта оруулагдаа гэхэ гү, али абаһан социалис уялгаяа 1 мянган центнерээр үлүүлээбди.

Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга дээрэ шалгарһан механизаторнууд, жолоошод олон. Комбайнернууд Цыбик Харамонов, Тыхлен Цыденов, Радна Будаев, Геннадий Сампилов, Дарма Будаин болон бусад жэшээтэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэр үдэрэйнгөө даабарие 2—2,5 дахин дүүргэжэ ябаа.

Совхозой механигууд гол хүдэлмэриингөө хажуугаар комбайн, автомашинада ябажа, нилээд ехэ таряа хуряаһан, гүрэндэ тушаахада туһалһан байха юм. Тэдэнэй дундаһаа Дарма Будаин, Даша Аюшеев, Дамдин Бадлуев гэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр.

Таряа хуряалгада ябагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо, түрүүшүүлдэ улаан вымпел барюулагдажа байгаа.

Гэхэтэй хамта, бидэнэр ерэхэ жэлэйнгээ ургасада анхаралаа табинабди. Үрэһэнэй таряан хүсэд хүрэхөөр тоог дээрэ ороод, мүнөө түлэг сэбэрлэгдэжэ байна. Энэ хүдэлмэри 6—7 үдэртэ дүүргэгдэхэ. Бүхыдөө 2 мянган гектар сэбэр паар бэлдэгдэнхэй. Гадна намарай эртын 1500 гектар паар хахалаад байнабди. Мүнөө арба гаран трактор энэ хүдэлмэридэ табигданхай. Бүхыдөө эдэ үдэрнүүдтэ үшөө 2 мянгаад гектар намарай паар нэмэжэ хахалагдаха. Таряанай һолоомо хуряагдажа дүүрэхэ дутэлөө. Хойто жэлдэ бүри баян ургаса абахын түлөө оролдожо эхилээбди.

Д. Шагжиев,
Дэрээнэй совхозой главна згроном.
Баргажан.

Кабанскын аймаг гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгаяа дүүргээд, гүрэндэ мяха, үндэгэ худалдаха 9 һарынгаа түсэб үлүүлбэ

1962 оной сентябриин 27-до Кабанскын аймагай совхозууд, колхозууд гүрэндэ 53825 центнер таряа тушаажа, социалис уялгаяа 325 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн эндэхи ажахынууд 9 һарын түсэбөөр 18850 центнер мяха, 1576 мянган үндэгэ тушааха аад, мүнөө 19771 центнер мяха, 1679 мянган үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда оруулланхай. Ороoһо таряа, мяха, үндэгэ тушаалга үргэлжэлһөөр.

Н. Николаев.

Баргажанай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Раднаевай хүтэлбэрнлдэг ажахын тоосоондо ороһон тракторна бригадын бригадир Далай Ринчинович Раднаев таряа хуряалгын халуун хаһа сагта комбайнерые һэлгэн, «СК-3» комбайнаар үдэртөө 20 гектар хүрэтэр таряа суглуулан сохёо. Зураг дээрэ: Д. Р. Раднаев.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Хоёр дахин ехэ таряан абтаа. ● Мухар-Шэбэрэй түрүүшын миллион пүүд—гүрэнэй амбаарта. *Таряа хуряалга дүүрэбэ.*

1962 оной сентябриин 28-най мэдээгээр республикын колхоз, совхозууд гүрэндөө 889.740 центнер гэхэ гү, али 5.558.875 пүүд таряа худалдаба. Тиигэжэ гүрэндөө 7,5 миллион пүүд таряа тушааха гэһэн социалис уялгаяа республикамнай 74,1 процент дүүргээ.

Таряа худалдалгаяа хурдадхая!

Түрүүшын миллион пүүд

Эхэ орондоо 1 миллион 800 мянган пүүд таряа худалдаха гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө аймагай колхоз, совхозуудай механизаторнууд, бүхы ажалшад оролдосотойгоор ажаллажа байнхай. Сентябриин 27-ной байдалаар аймагнай гүрэндөө 162.106 центнер гэхэ гү, али 1 миллион 33 мянган пүүд таряа тушааба.

Гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгаяа аймаг соогоо түрүүлэн «Забайкалец» колхоз (колхозой түрүүлэгшэ А. Братеньков, парторганизациин секретарь Б-М. Цыренов) дүүргэбэ. Энэ колхоз гүрэнэй амбаарта 27 мянган центнер таряа оруулаа. Таряа худалдаха түсэбынь 15500 центнер байһан юм.

Удаань Суулгын совхоз уялгаяа дүүргэхэеэ байна. Энэ совхоз гүрэндөө 40 мянган центнер таряа тушааха уялгатай. Һүүлэй мэдээгээр эдэнэр 33 мянган центнер таряа тушаанхай.

Мүн «Победа», Ленинэй нэрэмжэтэ, Заганай; «Знамя Ленина», «Коммунизм», «Путь Ленина» колхозууд Эхэ орондоо таряа худалдаха түсэбөө дүүргээд, мүнөө абаһан социалис уялгаяа бэелүүлжэ байна.

Таряа хуряалга, гүрэндэ худалдалга хурдандаа ороо. Мүнөө үдэр бүри 10-15 мянган центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда абаашагдана. Хэрбээ автомашинануудай байбал; бүришье ехээр зөөхэ таряан бии. Мухар-Шэбэрэйхидэй уялгаяа дүүргэхэ сагынь дүтэлөө.

Ц. Цыбиков,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь.

Ургасаяа хуряажа дүүргэбэ

ТАРБАГАТАЙ. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай «Коммунизм» колхоз уржадэр таряагаа хуряажа дүүргээ. Хамтадаа 1721 гектарай таряан хуряагданхай. Мүнөө үедэ намарай паар хахалалга түлэг дундаа.

• Хуряалгаяа амжалтатайгаар ябуулһанай ашаар тэдэнэр гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Гүрэнэй амбаарта 5195 центнер таряа орууланхай. Тэрэшэлэн 2176 центнер эрхим шанартай таряан сэбэрлэгдэжэ, үрэһэнэй амбаарта хаагдаа.

Мүн хартаабха малталга дүүрэхэ дүтэлөө.

А. Юрьев.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

Усть-Ордын Буряад округой 25 жэлэй ой

ЭРХҮҮ, сентябриин 27. (ТАСС-ай корр.). Усть-Ордын Буряад национальна округой байгуулагдаһаар 25 жэл гүйсэбэ. Округой бүхы аймагуудай, һуурин болон тосхонуудай ажалшад ажалдаа, экономико болон соёл культурые хүгжөөлгэдөө ехэ амжалтануудые туйлажа, энэ үдэрые угтажа байна.

Байгал далайһаа баруун тээшээ һуудаг буряадууд Агуу-ехэ Октябриин революциин урда тээ гол түлэб мал ажал эрхилдэг байгаа. Эндэ газар таряалан һулаар дэлгэрһэн байгаа. Тиихэдэ промышленность оройдоошье үгы байһан юм. Хүн зониинь бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэдэггүй байһан.

Совет засагай тогтоһонһоо хойшонхи жэлнүүдтэ энэ хизаар танигдашагүйгөөр хубилаа. Усть-Ордын тала дайданууд Эрхүүгэй область дотор эгээн лэ ехээр таряа таридаг нютаг болоһон байна. Кукурузын, саахарай свёклын, горохой, тэжээлэй бобынуудай үндэр баян ургаса мүнөө жэлдэ абтаа. Колхоз, совхозуудынь нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин шахуу ехэ силос дараа.

Усть-Ордын Буряад национальна округой байгуулагдаха үедэ тэрэнэй газар дээрэ оройдоол гурбан промышленна предприяти бии байһан юм. Мүнөө 23 иимэ предприяти бии болонхой. Округой бүхы районууд үргэлжэ дээрээ электрын элшэ хүсөөр хангагдажа байна.

Округой 10 мянган хүн бүхэнэй 2.130-ниинь һурагшад юм. Һуурин газар болон тосхонуудтань 267 клуб, 131 библиотекэ, хоёр зуу гаран киноустановко хүдэлдэг. Усть-Ордын тосхондо Буряад арадай театр, хизаар ороноо шэнжэлхэ музей, культурын байшан бии юм.

...СС-ай мэдээсэл

...ые тойрон дабшадаг ...9» гэжэ ээлжээтэ хэ- ...он 1962 оной сентяб- ...до Советскэ Союзда ...ба.

...оной мартын 16-да ...соносхоһон програм- ...ор замбуулинай дай- ...шадань шэнжэлхын ...мэл одон дээрэ науч- ...ратура тодхогдонхой. ...он дабшаха замдаа ... одон 90,9 минутын турша соо газарые тойрохо, газарай нюруунаа эгээн холонь (апогей) 353 километртэ, эгээн дүтэнь (перигей) 301 километртэ, экваторһаа 65 градус һөөлжүүгээр ниидэхэ.

Абтаһан мэдээнүүдые согсолон шэнжэлэлһээ хаража үзэхэдэ, хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Тоололго-согсололгын центр абтаһан мэдээсэлнүүдые согсолон шэнжэлнэ.

Сайменскэ канал тухай договор баталагдаба

1960 оной ноябрьда Финляндиин Республикын президент Урхо Кекконен СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой уряалаар Советскэ Союзда аяншалжа ерээ һэн. Сайменскэ каналай Советскэ хубиие ашаглалсаха эрхэ Финляндида олгохо тухай тэдэнэй үүсхэлээр урда тээнь эхилһэн хэлсээ үргэлжэлүүлхые Финляндиин тала президентын энэ аяншалгын үедэ дурадхаһан байгаа. Тиихэдээ Финляндида Сайменскэ каналай советскэ хубиие, каналые шэнэдхэн һэльбэхэ эрхэтэйгээр арендээр үгэхэ тухай Финляндиин тала гуйлта хэһэн байгаа. Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорто үндэһэлэн Советскэ Союзай болон Финляндиин Республикын хоорондо хүршэ ёһоной харилсаанай тогтоһые анхаралдаа абан Советскэ правительство Финляндиин гуйлтые зүбшөөһэн байна.

Тэрэнэй һүүлээр советскэ болон Финляндиин правительственна делегацинуудай хоорондо Москвада, мүн Хельсинкидэ хэлсээнүүд хэгдэжэ, бэе бэедээ этигэлсэлгын, үгэеэ ойлголсолгын, хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байгаа. Хэлсээнэй болоһоной эсэстэ «Сайменскэ каналай советскэ хубиие, Малый Высоцкий гэжэ аралые Финляндиин Республикада арендээр дамжуулан үгэхэ тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Финляндиин Республикын хоорондохи договорой» текст хоёр талын зүгһөө зохёогдоһон байгаа.

Сентябриин 27-до Москвада Кремлиин Ехэ ордон соо договорто гар табигдаа.

⁂

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн багта малтагдаһан Сайменскэ канал Европодохи эгээн томо нуурнуудай нэгэн болохо Саймые Финскэ тохойтой холбодог юм. Энэ канал Лаппеэнранта городой саанаһаа нилээд холоһоо эхилээд, Финляндиин болон Советскэ Союзай газар дээгүүр гаража, Выборг город шадар дүүрэдэг юм.

Хэдэн дахин шэнэдхэн заһагдаһан каналай утань 56 километр болодог, тэрэнэй дүшэ шахуу километрынь СССР-эй газар дээгүүр гарадаг байна. Сайменскэ канал хадаа ой модоной промышленностиин ехээр хүгжэнги Зүүн Финляндиин районуудһаа Балтиин далайн эрье хүрэхэ эгээн лэ хямда сэнтэй, эгээн лэ богони уһан зам болоно.

Партийна ажабайдал

Илалта, амжалтын эшэ үндэһэн

Августын 21-нэй һүни жэжэхэн бороо һабинажа, таряанай баалнуудые бага шиигтүүлээд орхёо һэн. Н. В. Невзоров, Г. Н. Редикальцев түрүүтэй 5 механизатор таряаминай шал пял болотороо норонюо гэжэ худалаар хэлээд, ажалдаа гарангүй, уһан тулам болотороо «хатуухан харада» сохюулшабад. Теэд хүйхэр табанай хүсэд тэлэржэ үрдеэгүй байтар олоной шог шүүмжэлэлдэ зорюулагдаһан «Халаахай» үлгэгдэшоо. Үглөөдэрынь онсо ушаралай тохёолдоһонтой дашарамдуулан, колхозой 2-дохи отделениин партийна эхин организациин суглаан зарлагдаа.

—Мүнөө час, минута бүхэмнай гамтай. Һүни, үдэрэй илгаагүй, үргэһэ нойргүй ажаллажа байнабди. Тиихэдэ таанар архидажа, хайран сагаа алдаха ямар һэшхэлтэй зон гээшэбта,—гээд Андрей Иванович Акулов ажаглаба.

—Һанана гүт, нүхэд, ямараар архидагша һэнбиб? Һанана гүт, хэды дахин колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ зэмэлүүлдэг, хараалгадаг һэнбиб? Һанана гүт, партийна суглаан дээрэ үгэһэн үгыем? Булта һананат. Мүнөө би «шэлтэй хараһаа» арсанхайб,—гэжэ коммунист Яков Занграев мэдүүлбэ. Дан бэлэхэнээр энэ нүхэр зүб харгыда ороогүй.

—Яковтай нилээд, туршаһан байхабди. Һайнааршье, муугааршье хөөрэлдэгшэ һэмди. Гэр бүлэдэнь оһодог, ханын газетэдэ бэшэдэг бэлэйбди. Коммунист юм һаа, коммунистнарайнгаа үгэ дуула, үгы гэбэл—шн партийна һэшхэлээ алдаһан хүн гээшэн гэжэ һүүлэй һүүлдэ сэхэ хэлэмсээрнай, Яков өөрынгөө ябадал тухай шэбшэн бодожо үзэхэ баатай болоо һэн,—гэжэ парткомой секретарь Л. Л. Анциферов хөөрэнэ.

Энэл суглаан дээрэ коммунист Занграевай хэлэхые шагнаад баясамаар һэн. Мүнөө колхозойнгоо түрүү механизаторнуудай нэгэн болонхой. Үнгэрэгшэ хабар «ДТ-54» трактор хэрэгһээ гараба гэжэ дуулаад, Яков Занграев тэрэниие богонихон болзор соо заһажа, полидо гаргаба.

Нүхэдэйнгөө эрид шанга шүүмжэлэлдэ хүртэһэн нөөхи табан механизатор ааран ябадал гаргахаяа болёобди гэжэ үгээ үгэбэд.

Тарбагатайн «Дружба» колхозой парторганизаци партийна журам эбдэһэн нэгэшье ушарай хажуу тээгүүр гарахагүйе оролдодог. Тэрэнэй түлөө парткомой гэшүүд, эдэбхитэй коммунистнар ажалһаа гадуур партийна түсхай даалгабаринуудтай. Хэрбээ коммунистнарай түрүү үүргээ хүндэтэйгөөр дүүргээ һаань, колхознигуудай дунда ябуулагдадаг политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин амжалтатай байхань лабтай. Тиимэһээ тус парторганизаци хамтынгаа суглаанууд дээрэ «Партиин гэшүүн—бүгэдэндэ жэшээ», «Коммунистын нэрэ бүхухалая» гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг.

—Хүн бүхэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һайн жэшээ гээшэ ехэ нүлөөтэй,—гэжэ парткомой секретарь нүхэр Анциферов тоолоно. Ажахы бүхэндэ эрхим хүдэлмэрилэгшэд бии ха юм. Жэшээлхэдэ, колхозой залуу кукурузашан Максим Баннов силосиэ 1 комбайнтай аад, 2-дохи отделениин хоёр комбайнтай кукурузашадһаа 2 дахин ехэ ажал хэдэг байба. Тэрэ зуура мүрысэһэн 2 отделениин кукурузашадай ажал харуулһан «Дайшалхы хуудаһан» гаргагдаа һэн. Нютагай радио Максим Банновай ажал тухай дамжуулга хээ. Агитаторнууд, полит-эмхидхэгшэд таряашадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Тиигэһэнэй ашаар 2-дохи отделениихид ажалаа эршэдүүлээ һэн.

Ажаһын ямар нэгэ ээлжээтэ кампаниин урда тээ парторганизаци ехэхэн ойлгууламжын хүдэлмэри эрхилдэг байна. Юуб гэхэдэ, механизаторнуудай, ондоошье хүдэлмэришэдэй дутамаг дээрэһээ түсэб, уялгануудай дүүргэлтэ гээшэ шахардуу байдалда орохоёо һанадаг. Жэшээлхэдэ, энэ колхоз үбһэ хуряалгада муу бэлэдхэлтэйгээр ороод, оройдоо 7900 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, 645 тонно силос дараад, малаа ехээр тураажа ондо оруулһан юм. Харин мүнөө жэл тэрэ алдуугаа дабтахагүйн тула, июнь һарын эхин багта парторганизациин суглаан зарлагдажа, малай тэжээл богони болзор соо һайн шанартайгаар бэлэдхэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Һүүлээрнь тодорхой хэмжээ ябуулганууд зохёогдожо, колхознигуудай, хамтын суглаан дээрэ баталагдаа бэлэй. Теэд парторганизаци гансал эмхидхэлэй хүдэлмэреэр ажалаа хизаарлангүй, политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг байһан, үбһэшэдэй культурна эрилтэ түгэс хангаха тодорхой хэмжээнүүдые абаһан юм. Мүн социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэнэй, нэмэлтэ түлөөлэнэй таарамжатайгаар нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар урда жэлэйхиһээ 3 дахин шахуу ехэ үбһэн хуряагдаһан, 5 дахин ехэ силос дарагдаһан байна. Тэрэшэлэн гүрэндэ таряа тушааха түсэб 170 процент дүүргэгдэе. Гэхэ зуура «Дружба» колхозой партком лекционно, агитационно хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулдаг. Үе үе болоод лэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэдэг. Механизатор И. Ф. Пластинин, багша Н. И. Меньшикова, гахайшан Т. Е. Редикальцева, пенсионер Н. Н. Щербаков олондоо хүндэтэй агитаторнууд болонхой.

Пестерево тосхондо неделидээ нэгэ дахин лекци уншагдадаг, үгышье һаа, агитаторта үгэ үгтэдэг.

Хүн зоноо коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, ажалай түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, дутуу дунданууддтай тэмсэхэ хэрэгтэ нютагай радио, ханын һонин туһа хүргэнэ.

Колхозой парторганизациин ябуулжа байгаа ажал хүдэлмэринь шэнэ үеын шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ гэһэн шэглэлтэй. Тиимэ хадаа саг зуурын бэшэ, харин үдэр бүхэнэйнь ажалай эшэ үндэһэн болоно ха юм. Энээниие бүрин ойлгоһон Тарбагатайн «Дружба» колхозой партийна эхин организаци саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Ёһо заншалай хуули шудалхань

Манай колхозой партийна комитет политическэ һуралсалда саг болзор соогоо бэлдээ. Энэ жэлдэ 11 кружок, семинар, һургуули хүдэлхэ юм. Эдээндэ хоёр зуу шахуу колхознигууд, алба хаагшад һуралсаха. Мүн манай сомоной залуушуул коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншал шудалха кружок байгуулба.

Кружок, семинарнуудта пропагандистаар хүдэлхэ хүнүүдые шэнээр хаража үзөөд, партийна комитет колхозой хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые томилоо. Жэшээнь, семинарай хүтэлбэрилэгшөөр колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тараскин баталагданхай. Хүдөө ажахын экономикын үндэһэн һургаал шудалха кружогуудай пропагандистаар залуу коммунистнар—мэргэжэлтэд (зоотехнигүүд) В. Л. Гатанов, Н. Т. Цыремпилова гэгшэд баталагдаа.

Партийна һуралсалай эхилхын урда тээхэнэ бүхы һурагшадай суглаа үнгэргэхэ һанаатайбди.

Г. Бадмаев,
Баргажанай аймагай Уланай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретариин орлогшо.

ТУЛЬСКА ОБЛАСТЬ. «Л. Н. Толстой болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын 1812 оной дайн» гэһэн выставкэ литературна музейн хоёр зал соо Ясна Полянада нээгдэбэ. Ороной агууехэ уран зохёолшо Л. Н. Толстойн «Война и мир» гэдэг гайхамшагта зохёолоо яажа бэшэһыень олон документнүүд тодорхойлно. Ородой, гадаадын түүхэшэдэй бэшэһэн номууд, 1812 оной дайнда хабаадагшадай бэшэһэн бэшэгүүд, сэрэгэй, дипломатическа мэдээсэлнүүд тэндэ суглуулагданхай. Зураг дээрэ: ерэһэн хүнүүд выставкые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Чисаанын совхозой 4-дэхи отделениин малшан Лхамажаб Бадмаева үнгэрэгшэ зу[...] даажа абаад, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээнэ. Л. Бадмаева ма[...] 25 жэл соо таһалгаряагүй ажаллажа ябана. Зураг дээрэ: Л. Бадмаева.

С. БАЛДУЕВАЙ [...]

Холын бэлшээрид[...]

Жара наһаяа гаталаашье һаа, үшөөл хүнгэн хүлтэй, хүхюун зантай үбгэжөөл гааһаяа гарган тамхилха һамбаандаа, үбһэ ногоогоор нэбшыһэн үргэн ехэ бэлшээри харахадаа, баяртайгаар миһэрнэ:

—Һэ, малшье һаа, баһал алданагүй, шолмонууд. Шэнэ бэлшээриин амта таняад лэ орхибол,—гээд, аажамаар таран бэлшэһэн амбан томо эрэ хашарагуудаа харан харан хөөрэнэ.

Энэмнай—Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү үхэршэн Еши Жамьянович Соктоев гээшэл даа.

Мүнөө Еши Жамьяновичай харууһалдаг залуу мал тобир тарганууд, дунда зэргээр 250—270 килограмм шэгнүүртэй юм.

Илангаяа зунай элдин сагта таляан нугада, гол горхондо дүтэ, түхэреэн сүүдхээр адуулагдажа, бэеынь шэгнүүр сүүдхын 1000—1200 граммаар нэмээ.

Дүй дүршэлөөр баян болоһон үхэршэн намарай ольбоной орохотой сасуу, малай хүлдэ гэшхэгдээгүй, ногоо хагдаар элбэг холынгоо бэлшээридэ гараад байнхай. Тэрэнэй хажуугаар һая хуряагдаһан талха таряанай поли дээгүүр гаргагдана.

Ингэжэ бэлшээриингээ газарые тон зүбөөр хубаарилан, шадамар бэрхээр адуулһанай ашаар үнгэрһэн һарада 150 толгой хашарагуудһаа 40 центнер һайн шанартай, тарган мяха абаа гэхэ гү, али толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхын 800—850 граммаар нэмээгээ.

Тиигэжэ Еши Жамьянович харууһалдаг хашарагуудаа 300 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгоод, колхоздоо тушааха зорилго табинхай ажаллана.

Һая газетын хуудаһанда толилогдоһон Житомирско областиин «Первое Мая» колхозой звеноое даагша, үндэр наһатай украин эхэнэр Надежда Григорьевна Загладын «Таряашан нэрэеэ хүндэлэгты!» гэһэн бэшэгэй ушар үдхые ойлгоһон үхэршэн үбгэн иигэжэ хөөрэбэ:

—Сэбэр һайхан сэдьхэлтэй украин эхэнэрэй бэшэг бидэ малшадай ажал хэрэгтэ тохёолдодог дутуу дундануудые усадхаха, ажал хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг залхуу зонтай эрид шангаар тэмсэхые һурганал даа[...] хөөрөөшье, зарим нэгэ[...] шуул харууһалдаг [...] тобир тарганаар тоо [...] олошоруулхын орондо[...] хай муугаар хаража, [...] һан, хорооһон ябадал [...] үзэгдэнэ. Саашадаа м[...] рууһалжа шадахагүй, [...] дай үндэр нэрые буз[...] залхуу халирхайшуу[...] ажалһаань холодуулж[...] һананаб,—гээд Еши [...] сэдьхэлэйнгээ гүнһөө [...]

В. Будаж[...]

Оролдолгын үрэ[...]

Шэнэһэтэ нютагһаа баруулжаа шэглэн зориболтнай, Тарбагатай гэжэ багахан һуурин газарта залуу малай гүүртэ байха. Тэрэниие нүхэр Санжиев дүрбэдэхи жэлээ харууһалжа байһаар.

...Зүлгэ ногоогоор элбэг зунай үедэ энэ нүхэр хаража байһан хашарагуудайнгаа шэгнүүр сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээһэн байна. Гансахан август һарада толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 950 граммда хүргөө. Тиин нүхэр Санжиев 231 эмэ хашарагуудаа һайнаар харууһалжа, шахан таргалуулхаһаа гадна, искусственна аргаар үрэжүүлхэ тушаа мүн лэ анхардаг. Энэ жэлэй декабрь боло[...] хашараг һүнэй гүүртэ[...] шаахаар бодомжолно. [...] адуулха, харууһалхын [...] гаар, сүлөө забда һа[...] лан, 16 гектар дээрэһэ[...] ко хуряажа абаа.

—Таряашан эхэнэр[...] дын уряа бэшэгтэй та[...] байхадаа, түрүү арга[...] даа зоримгойгоор нэб[...] жэ, саашадаа улам [...] хүдэлхэ урма зориг [...] —гэжэ совхозой га[...] шуулай нэгэн Еши С[...] хөөрэнэ.

Д. Ло[...]

Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхоз.

Дархашуулай хубит[...]

Зэрэлгээтэн хүхэрэгшэ Оронго нютагай Культура гэжэ һаалиин гүүртэдэ ерэхэдэ, «П» үзэгэй түхэлтэй, һая баригдажа байһан малай шэнэ байра холоһоо сайбалзан харагдадаг. Эндэ оньһон аргаар үнеэ һааха түсхай таһалгатай, уянгүйгөөр 200 үнеэ байлгаха, мүн эды шэнээн тугал, буруунудай байха байранууд тобтой зохидоор баригдажа байнхай. Энээндэ колхозой барилгын бригадын гэшүүн Жалсан Бадмацыренов, Даша [...] Даба Ринчинов, Д[...] Раднаев болон бусад [...] тэйгээр хабаадалсана.

—Үндэр наһатай э[...] дүүд түрэл колхозойнг[...] хэрэгтэ урагшатайгаа[...] дажа, горьтойхон туһ[...] нэ, —гэжэ «Улаан [...] колхозой парткомой [...] риин уялга дүүргэгш[...] Лодоевич Хэшэгтуев [...] һэн.

Ц. Ба[...]

МАНАЙ АРАДАЙ МИЛИЦИ

(„Правдын" сентябриин 27-ной түрүү бэшэг)

«Совет милициин үдэр» жэл бүри тэмдэглэхэ тухай ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Указ мүнөөдэр хэблэлдэ толилогдобо. Энэ Указ хадаа манай милицидэ, ниитын гуримые таһалгаряагүйгөөр сахижа байдаг хүнүүдтэ бүгэдэ арадай анхарал хандуулагдадаг байһые харуулна. Һайн һайхан зорилго дүүргэхын тулада милициин алба хэдэгые совет хүнүүд һайн мэдэнэ. Арадые дарлан доромжолжо байдаг буржуазиин полицида орходоо манай милици тад ондоо, В. И. Ленинэй тодорхойлһоной ёһоор, бүхы арадай аша туһые харадаг, тэрээндэ алба хэдэг юм.

Совет милици хадаа Агууехэ Октябриин үрэ мүн болоно. Совет милици хадаа революционно гурим хамгаалха орган болгогдон, Владимир Ильич Ленинэй үүсхэлээр совет засагай тогтоһоор гурба хоноод байхада, 1917 оной октябриин 28-да (ноябриин 10)-да байгуулагдаа һэн, мүнөө жэлдэ дүшэн табан жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь. Совет милициин түүхэдэ олон толотомо хуудаһанууд нээгдэнхэй. Парти болон арадта үнэн сэхээр алба хэһэнэй, албанайнгаа уялгануудые дүүргэхэдээ эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһанайнгаа, зоримгой һүбэлгэн байһанайнгаа түлөө олон хүдэлмэрилэгшэдынь Эхэ оронойнгоо дээдэ хайрануудаар шагнагданхай. «Манай милицидэ үнэхеэрээл баатаршалга гаргадаг олон хүнүүд бии, манай милици ехэ, тон шухала, эгээн бэрхэтэй хүдэлмэри хэнэ» гэжэ Н. С. Хрущев ВЛКСМ-эй XIV съезд дээрэ хэлээ һэн.

Урдын тааруугүй муухай үлэгдэлнүүд болгошо гэмтэ ябадалтай, архидалгатай, хубалза зайгуулнуудтай тэмсэхэ талаар манай милици үдэр бүхэндэ тон бэрхэтэй ажал хэдэг байна. Партиин, комсомолой эльгээһэн хүнүүд, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай түлөөлэгшэд, дээдэ һургуули дүүргэһэн мэргэжэлтэд, бэлэдхэл шадабари ехэтэй юристнүүд милициин зэргэдэ хүдэлнэ. Ниитын гурим сахиха органуудта алба хэхэ хэрэгтэ ами наһаяа зорюулхые олон залуу патриодууд хүсэдэг байна.

Манай обществын хүгжэлтын мүнөөнэй эрхэ байдалда коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхатай, коммунистическэ ниитын харилсаануудые тогтоохотой хамта, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ухаан бодолһоо хуушанай үлэгдэлнүүдые зайсуулха, гэмтэ ябадал болон олониитэдэ харша ондоошье үзэгдэлнүүдые усадхаха зорилго түрүүшын ээлжээндэ табигдаад байна. Коммунизм байгуулжа байһан общество дотор гурим эбдэжэ, гэмтэ ябадал гаража болохогүй. Социалис хуули ёһо нариин сахилгые хангаха, гэмтэ ябадал усадхаха, тэрэнэй гарадаг бүхы шалтагаануудые зайсуулха зорилго Советскэ Союзай Коммунис парти XXII съездынгээ шиидхэбэринүүд дотор, өөрынгөө агууехэ Программа дотор табиһан байна.

Энэ зорилго шиидхэлгэдэ Совет гүрэнэй бусад органуудһаа, ажалшадай ниитын организацинуудһаа гадна, совет милици шухала һуури эзэлхэ байна. Өөһэдынгөө уялгануудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада милициин хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдосотойгоор ажаллана. Гэбэшье тэдэнэй хүдэлмэридэ, милициин органуудые нютагай олохон партийна болон советскэ органуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэдэ горьтой дутуунууд үшөө бии.

Коммунис парти, Советскэ правительство хадаа гэмтэ ябадал гаргалгатай тэмсэл хэдэг органуудта ехэ анхарал хандуулдаг, тэдэндэ туһалдаг, зүгөөр тэдэнэй үмэнэ шанга эрилтэ табидаг байна. Совет милициин ажал ябуулга һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан хаража үзөө. Эдэ хэмжээнүүд хадаа гурим эбдэгшэдтэй, гэмтэ ябадалтай тэмсэлые саашадань шангадхалгые хангаха үүргэтэй юм.

Совет милици тухай шэнэ дүрим мүнөө баталагдаа. Милициин организациин демократическа гол ёһонууд энэ дүрим соо батадхагдаһан, саашадаа хүгжөөгдэһэн, милициин зорилгонууд, эрхэ болон уялганууд тодорхойлогдоһон байна. Милици хадаа городуудта, һуурин газарнуудта, харгы замууд дээрэ ниитын гурим сахиха, гэмтэ ёһоной халдан оролгоһоо социалис зөөриие, эрхэтэдэй ами наһые, эрхые хамгаалха ябадал хангажа, уголовно гэмтэ ябадалые уридшалан зайсуулха, элирүүлэн усадхаха үүргэтэй. Энэ зорилго шиидхэлгэдэ милициин гол хүсэлэл оролдолго зорюулагдаха ёһотой.

Ниитын гурим сахиха, гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ, сүлөөгөө хаһагдаад, гэмээ амсажа байһан хүнүүдые шэнээр хүмүүжүүлхэ гээшэ союзна республиканууддай МВД-нүүдэй гол үүргэнь болоно. Тиимэһээ союзна республиканууддай Верховно Соведүүдэй Президиумүүд эдэниие **Ниитын гурим сахиха** министерствэнүүд болгоо. Тиигэжэ министерствэнүүдэй нэрэ дүүргэдэг үүргэнүүдтэйнь тааруу болгогдобо. Энэ шэнэдхэлгэ хадаа ниитын гурим сахиха хэрэгтэ министерствэнүүдэй, бүхы албан газарнуудай хоорондоо холбоо барисаагаа һайжаруулха хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Социалис хуулиие нариинаар сахиха, криминалистикын шэнэ туйлалтануудые хэрэглэхэ, милициин бүхы хүдэлмэриие бүри шадамараар, бүри болбосон ёһоор эрхилхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, олониитэтэй милициин холбоо барисаа бүри шангадхаха ябадалда үндэһэлэн, милициин бүхы аппарадууд болон подразделениинүүдэй ажал ябуулга нарижуулан һайжаруулха замууд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо тодорхойлогдоһон байна.

Милициин материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые саашадань һайжаруулха, транспортын, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй, шэнэ шэнэ түхэлэй бусад техникын талаар хэрэглэмжыень бүри хүсэдөөр хангаха хэмжээнүүд абтаа. Эдэ хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдээд байхада, милици бүри һэримжэтэй һайнаар хүдэлдэг болохо, ниитын гурим бүри һайнаар сахихада, гэмтэ ябадалтай бүри амжалтатайгаар тэмсэхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болохо.

Манай хэблэл һүүлэй үе хүрэтэр милициин хүдэлмэри тухай дутамагаар бэшэдэг, гайхамшагта хүнүүд тухайнь багаар хөөрэжэ үгэдэг байгаа. Тэрээнһээ байтагай милициин ажал ябуулга литература болон искусствын зарим зохёолнууд дотор хазагайгаар харуулагдадаг байгаа. Мүнөө энэ дутуунууд зайсуулагдажа байна. Хэблэл совет милици тухай материалнуудые олоор толилдог болоо, үнэн ушар харуулһан, мүн уран һайханай шэнэ фильмнүүд гаргагдахаар, тэрэшэлэн милициин ажабайдал тухай уран һайханай эрхим зохёол бэшэхэ конкурс үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Манай оюун бэлигтэй поэт Владимир Маяковский:

Минии милици

Намайе хамгаална! гэжэ бэшэхэдээ, арадай милицидэ совет хүнүүдэй ямар хүндэтэйгөөр, дуратайгаар хандадаг байһые элеэр харуулһан байна бшуу.

Ниитын гурим сахиха талаар арадай милициин ажал харюусалгатай, һайн һайхан ажал болоно.

Өөһэдтөө даалгагдаһан зорилгонуудые дүүргэхын тулада совет милицидэ шухала эрхэнүүд олгогдоһон байха юм. Гэмтэ этэгээдүүдэй зүгһөө халдан оролгоһоо милициин хүдэлмэрилэгшэдэй, арадай дружинникнигуудай ами наһан, бэеын элүүр, нэрэ хүндэ хуулиин ёһоор найдамтайгаар хамгаалагдадаг. Өөһэдтэнь олгогдоһон эрхые милициин хүдэлмэрилэгшэдэй бодолтойгоор хэрэглэхэнь, ниитын турим саашадань бэхижүүлхын аша туһада эдэ эрхэнүүдээ хэрэглэхэнь тон шухала байна. Милицидэ засагаа хэтэргэжэ, шэрүүн хатуу, тааруугүй ябадал гаргажа, совет хүнүүдэй эрхые болон аша туһые хуули бусаар дайража болохогүй. Өөһэд тушаань гомдолнуудай ородоггүй байлга хамагай түрүүндэ милициин хүдэлмэрилэгшэдһөө өөһэдһөөнь дулдыдаха байна. Милициин гарнизонуудта үгтэхэ Улаан тугуудые байгуулга, өөһэдынгөө уялгые үнэн сэхээр дүүргэхэ байһан тухайгаа милициин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй баярай оршон байдалда тангаригаа үгэлгэ милициин нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байһаниинь лабтай.

Милици хадаа өөрынгөө бүхы ажал ябуулгаар арадтаа алба хэнэ, олониитэтэй холбоотой байдаг дээрэһээ хүсэ ехэтэй. Ниитын организацинуудтай милициин органууд холбоо барисаагаа эсэшэ сусашагүйгөөр үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ, тэдэнэй туһаламжада түшэглэхэ, обществодо харша ябуулгануудтай тэмсэхэдээ ажалшадай коллективүүдэй, нүхэрэй сүүдүүдэй, хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай нэрэ хүндые болон нүлөөе үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой.

Мүнөө орон доторнай арадай һайн дуранай дружинанууд ехэ хүдэлмэри хэдэг болоо. Тэдэнэр милицитэй, прокуратурын болон сүүдэй органуудтай хамта гэмтэ ааша гаргалгые уридшалан зайсуулха, ниитын гурим сахиха үүргэнүүдые дүүргэлсэнэ. Гүрэнэй засагай органуудай, ажалшадай һайн дуранай организацинуудай, бүхы совет олониитын холбоо барисаа һайнтайгаар ажаллалга гэмтэ ябадал гаргалгые зайсуулхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэ зайлашагүй эрхэ нүхэсэл болоно.

Гэмтэ ябадал гэхэ зэргын эшэгүүритэ муухай үзэгдэлнүүдые усадхан зайсуулха гээшэ м[...] партиин, арадай зори[...] Гэмтэ ябадалтай милици[...] ратурын, сүүдэй органу[...] бүхы партийна, комсомол[...] союзна болон бусад нии[...] зацинуудай, хүдэлмэриш[...] хознигуудай, алба хаагша[...] шадай коллективүүдэй бү[...] тэйгээр тэмсээд лэ бай[...] зорилго шиидхэгдэхэ. Гэ[...] тай, ниитын гурим эбдэ[...] сэл эмхидхэхэ тухай па[...] ганууд үдэр бүри анхара[...] ха, энээниие тон ехэ, [...] литическэ зорилго гэ[...] ёһотой. Милициин бүхы [...] лэгшэдые идейно-поли[...] лаар хүмүүжүүлхэ, мил[...] ябуулгын хойноһоо хи[...] гадхаха, милициие кадр[...] шадаа бүри һайнаар [...] рэгтэ партийна органу[...] тусгаар анхарал хандуу[...] гэтэй.

Манай милици хадаа [...] далтай тэмсэлэй түрүү[...] ябадаг ажалшадай дай[...] болоно. Тэрэниие совет [...] ехээр хүндэлдэг. Совет [...] циин хүдэлмэрилэгша[...] үндэрөөр сэгнэнэ, тэд[...] мнай найдамтай хани[...] лагшад гэжэ тоолоно. Н[...] эрмэлзэлгэтэй, зорилго[...] һан дээрэһээмнай ма[...] циин болон хүн зоной [...] хани холбоон, бэе бэе[...] тогтоод, бэхижэһэн бай[...]

Парти, правительств[...] анхарал оролдолгодо х[...] милициин хүдэлмэри[...] дынгөө үмэнэ табигда[...] зорилгонуудые ам[...] дүүргэхын тулада х[...] гамнахагүй. Тэдэнэр [...] гогдоһон этигэл найда[...] тэй солотойгоор харюу[...] арадай болон манай Э[...] үмэнэхи өөһэдынгөө [...] бэелүүлэн, хүндэтэ ал[...] сотой һайнаар хэхэ ба[...]

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 29.

-Үдын трикотажна фабрика энэ жэлэй 9 һарынгаа даабари болзорһоонь урид, сентябриин 20-гэмэ, түсэбһөө гадуур 28000 хэһэг дотор хубсаһанай трикотаж гаргаба. Энэ фабрикынхид Агууехэ хүндэлэлдэ 11 һарынгаа даабари ноябриин нэгэн хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаба. Фабрикын хүдэлмэришэн Ирина Максимовна Синяева даабариһаа гадуур 500 хэһэг трикотажай гадар хубса-ба. Зураг дээрэ: нүхэр Синяева ажаллажа байна. А. МАНТАЕВАЙ фото.

хирэгһээ һэн бэшэг

ХАМАГАЙ ТҮРҮҮН ХАМТЫН ХЭРЭГ

III. ШАТАМА ДҮЛЭН СОО ШЭРЭМ ХАЙЛАДАГ, ТЕЭД ЭДЭНЭЙ СЭДЬХЭЛ...

БУС СООХИ ЯРИЛДААН

г холо бэшэ. Улаан-Үдэ-ээ һарбайгаад хүрэхын хорёод модо газарта оршо-үдэр харалган хагсуу, айтай байжа, түлиһэн ха түрүүшын ольбон һа-Автобусой түргэн гүйдэл дун-шартэн харахада, хүбшэ маг саһаар хушагдаад, бшэгтэй сааһан мэтээр хорлон үзэгдэбэ...

машинымнай огсоргон, гыда орохолоор, хүнэй н доогуур багтахыса түл-хооһон бидон, амһарта-рхай-янгирхай гэлдэжэ, аа зобооходол гэнэ. Хар-мэшээг хашааг үргэл-бариһан хүнүүд ушар-лэ хэрэгэй хойноһоо ааб даа» гэжэ жолоо-роо сэдьхэһэндэл, ябаһ шинаа зогсоожо, тэдэниие

еэтэ машинын хүгжэм алдаһан аянгшад юун ааб?

р нобшо нойтон, хүйтэбэр һанда үшөөл хүрэгдөө-тай сэлмэг байгаа һаань, байба гээшэб—литрэй дү-һөө доошо лаб орохогүйл н һүмни...—гээд наһа-он, маряатайшаг хүг-лан тоншорходо:

гушан табашье яһалал гээ абгай, дэмы талаар Юу гэхэб, хэрэг бүтээг-юм?—гээд зэргэлжэ һууг-рһан абгайн һанаае за-

шка, эдэ бидон хоёр-гур-гэжэ шэрэнэ гээшэ-гайхаһандаа, зэргэлжэ өөдэйһөө асуубаб.

юу хэлээ гээшэбши. Эн-айлнуудта һү, огородой адахада, городойхиһоо отой ха юм! Заяандааш үйш,—гээд тэрэмни урма дол, урдаһаам харюуса-

са бабушка яагаад он-гээшэб,—гээд энээхэн б хажуу талаһаа шог-тэй дуугараа һэн.

дэнэй амилха сүлөөгүй үүгаа холболдуулһаар тэргэмнай» торон тог-ржэ, Улаан-Үдэһөө Эр-та—Арбижал хүрэтэр б тобхон буулгажал үрди-ай халуун ярилдаа хэд жэлдэ хүдэлмэриин на-ка, гуша гаран түхэриг Доди абгай. Нүхэ-доо адуушан, һарын 100 итай; хүдэлмэ түлэг д, мүнөөдөө ажалгүй нова, дүрбэн басаганай, й тэжээбэридэ байдаг, нгөө огородһоо олиггүй уулдаг Василиса Золо-бабушка...

л түрэнэб? Имагтал ху-г харагшадай тэһэ тулада «Улаан-Үдэ—һэн гаршагтай автобус тэ энээ руу зорюута Зүгөөр юумэ бүхэн ай, хуулитай байдаг. үндүүлхэй болошоһон тэндэхи хүтэлбэрилэг-лда хэзээ абтахаб?

ИР ХУРГАН АМАН ТЭЭШЭЭ»

үлгдөөгүй түргэн хүг-ар урагшаа дабшажа үе сагта зохёон бай-зориг адэбхинь улам марһаа саашаа харадаг-харaa бодолынь хамтын н доро хубилан болбо-. Тиигһээ тиитэр «үлүү у химэлээд» һууха ду-

ратайшуул үшөөл бии гээшэ. **«...Хүн бүхэн бэеэ һайса нарилжа, шүүжэ, һэшхэл сэдьхэлэйнгээ эрилтээр хэр хүдэлнэ гээшэбиб гэжэ үшөө дахин бодожо үзэг лэ. Түрэл парти, арадайнгаа, үри бэеынгээ, мүн өөрынгөө үмэнэ улайхагүйгөөр, һэшхэлымнай хэзээшье хиртүүлхэгүйгөөр, үнэн сэхээр ажаһууха, ажаллаха ёһотойбди»**— гэжэ даланайнгаа дабаанда дүтэлһэншье һаа, һанаа амар һуужа огто шадахагүй таряашан эхэнэр Н. Г. Заглада гон зүб асуудал табяа.

Ямаршье баадхалга баалалтагүйгөөр, жиирэй таряашан эхэнэрэй үнэн зүрхэнһөө гараһан эдэ үгэнүүд хубиингаа ажахые хэтэрүүлэн эрхилдэг заримашуулай шарха дайран һүндөөгөө.

«Бүхы наһан соогоо хоёр гарайнгаа холосо, Алтан одо зүүтэрээ хүдэлжэ үдхэһэн зөөри зөөшэ өөртэнь, үри бэедэнь дундадаад, үшөө юу оложо эдихэ һанаатай шууяа татана гээшэб?»—гэжэ зарим нэгэн доторөө зэбүүрхэн шэбшэжэшье магад. Яашье тиимэ бэшэ.

Надежда Григорьевна бүхы зоной үнэн һэшхэлээрээ хүдэлдэг болохыень уряална бэшэ гү?! Үшөө юун тухай хэлэхэеэ һанааб? Хүнгэн мүрөөр хоолойгоо тэжээхэ, бэлэн юумэ дээгүүр бүмбэрэн баяжахые хүсэгшэд хараа бодолоо хубилган, хамаг һэшхэлээрээ колхозой газар тээшэ хандадаг болоһой гэжэ үнэн һайхан сэдьхэлһээ уряална ха юм.

«Совхозуудай, совхозрабкоопуудай болон сельпонуудай хүдэлмэрилэгшэд гэр бүлөөрөө хубиингаа ажахыда 4 һара хүрэтэрхи тугалтай нэгэ үнеэ, үгышье һаа, тэрэнэй орондо нэгэ ямаа эшэгэтэйгээрнь (жэл хүрэтэр), шахахын тула нэгэ гахай, үгышье һаа, орондонь гурбан хони түлтэйгөөрнь (жэлһээ дээшэ бэшэ), 10 тахяа гү, али үһанай табан шубуу, үгы һаа, 5 индюк бариха» — нигэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй тогтоол дотор тодо һонороор бэшээтэй.

Дурсагдаһан дүрим-заабари Улаан-Үдэтэй хаяа хадхажа һуудаг Эрхирэгэй совхоздо хэр наряар сахигдана, бэелүүлэгдэнэ гээшэб?

Нэгэ жэшээ дурдая. Таһархайда һуурижалтай Егнин Гармаев 2 тугалтай үнеэдтэй, 2 буруутай; мүн Цыденов Самбу нэгэ тугалтай үнеэтэй, нэгэ буруу, табан хонитой; эдэнэй «үреэһэн бөөрэнэр»—Гениатуллин Сапар, Цыдыпов Даши-Доржо, Будаев Бато болон бусад жиирткэл иимэрхүү.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, совхозой зургаан зуу гаран үрхэтэ айлай дүрбэнэй нэгэ хубинь гүрэнэй хуули тогтоол бүдүүлигээр эбдэһэн, хазагайруулһан болоно бшуу. Энээнэй түлөө эндэ хамаатай нюуртан харюусахал юм бээ. Теэд эдэ зоной өөһэдынь һэшхэл яашоо юм? «Үнгэрдэг юумэ үнгэрхэл бэшэ юм гү?» гэһэндэл, эдэнэр хэды болотор улаан нюураа альгаараа бүтүүлээд, ула дороо һэшхэлээ нюугаад һуухад юм?! Энээн тушаа хаана яанагүй шангаар хэлсэхэ саг тулаа!

Ажал гэхэдэ, ара гэдэргээ таталдадаг залхуунар эндэ бии. Хэд гээшэб? Грязнухын гани бүсэгы суутай, һаял гушан таба хүрэжэ ябаһан Н. Н. Белоусова ажал гэхэһээ хойшо зүһөө хубилган зүрилдэдэг.

— Һэ, юугээр дутаад, дундадаад, хүдэлбэ гээшэбиб! Намайе уладай урда улайлгажа, сайлгажа шадахагүйт! Хамтын ажалһаа байха хүбиим хэрэг хоолойсоо...—гээд тэрэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлдэг. Иимэ хүндэ тэбшэхэ һэшхэл, гажарха сэдьхэл бии гү? Нээрээшье Белоусовтанай нэгэ үнеэ, нэгэ буруу, 2 томо шахамал гахай, хорёодһоо нааша тахяа, зүгы болон бэшэшье зүһэн бүриин амитадынь харууһатай байнгүй яба гээшэб!

...Һайса нарилан шалгаад, мүр улыень мүрдөөд үзөө һаатнай, Белоусова мэтын бэеэ хараһан хүнүүд эндэ үшөөл олдохо. Дүшөөд наһатай һайн һодо эрэ аад, табатай хүбүүгээ харахам гэжэ шалтаад, һамганайнгаа олоһон хамаг мүнгыень «хара уһан» болгоод һуудаг, заяагүй залхуухан Сымба Буянтуев тухай мүн лэ дууллаһан байхат.

Илангаяа һү, огородоороо олиггүй ехэ олзо сохидог Г. Н. Васильева, П. Г. Анисимова, М. Г. Войтович болон бусад тухай онсо тогтожо хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, эдэнэр ажалай журам заршам бүдүүлигээр эбдэхэһээ гадна, хамтын баялигһаа ходо шобто татажа амташаһан амитад ха юм!

Мүн эдэниие даган дууряагшад: архи уугаад ажалһаа намнуулһан һаалишан Лайжид Цыденова, хамтын хони харууһалнам гээд ондоо юумэ хэлсэхээ тумархадаг Намдак-Доржо Батомункуев, тоо бүридхэгшэ Жэмбэ Дылыков болон бусад гайхалнууд олон. «Еһоороол нэгэ пеэшэн соо түүхэйгээр болоһон талхад гээшэ» гэжэ эдээн тушаа нэгэдэхи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Чимитов хэлээ һэн.

Ядахын сагта өөрынгөө совхозэй Загладануудһаа—хори, гушан жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан Долгор Цыденжапова, Цырен Батуева, адуушан алдартай Дугар Мункуев, мүн амаралтада гарабашье ажаллаһаар лэ ябадаг, жара дала наһатай Гонгор Цыдыпов, Жигжит Раднаев, Дамба Дабаев, Цыбикжап Эрдынеев болон бусад ахамад зонһоо эшэхэ гайхахаа, жэшээ абахаа яанаб?

**

Бүхы дутуу дунданудаа дары усадхахын түлөө шууд тэмсэхэ, хамтынгаа хүсөөр зайсуулха гэһэн удхатай асуудал эндэ табигдана. Тусхайлан хэлэбэл, хубиин хэрэгээр хэмһээ хэтэрсэ дашууралгшад—дайдын архиншад, зайгуулнууд Эрхирэгһээ ерэһэн энэ бэшэг соо элишэлэгдэбэ.

«Таряашан нэрэеэ хүндэлэгты!» гэһэн нүхэр Загладын бэшэгэй халуун уряа, гүн удхыень эндэхи бригада, фермэ, звено бүхэндэ, хүн бүхэндэ тодорхойгоор тайлбарилан ойгуулха шухала.

Ч-Ц. САНЖИЕВ,
манай тусхай корр.
Загарайн аймаг.

Трикотаж нэхэгшэдэй бэлэг

Улаан-Үдын трикотаж нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэд бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсон, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаба. Нэхэлгын цехэй коммунис ажалай ударник Мария Алексеевна Петровагай даадаг бригада ажалай вахтада жагсаха зуураа, 11 һарынгаа гүсэбые ноябриин 6 хүрэтэр дүүргэхэ, жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 5 мянган трикотаж хубсаһа нэхэн гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Түрүү бригадынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр ажаллана. Тэдэнэр даабариһаа гадуур халаан бүхэндэ олон трикотаж хубсаһа нэхэн гаргана. Бригадын түрүүшүүл Рая Акулич, Валя Кузнецова, Фаина Петрова болон бусад даабаряа үдэр бүхэндэ 118—120 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Д. Шагдуров.

Коммунизмын космодром

Коммунис жимын гэрэлээр сасарһан
Хонгёо сагаан замбиингаа зүрхэнэй
Космос эхиин аялгаар логшохые
Хүн изагууртан шагнасты, анхаран!
Амидын жаргалта гэгээн эгүүридээ
Шэдитэ ухаанай гайхамшагта гарбалые
Ашажа, арьбадхажа, эды ерэһэндээ
Омогорхохол хуулитай байгаа бээ дээ.
...Намарай эрдэни шэниисэ тээһэн
Найрамдалай ашаанууд һубаряа... Халуун хаһа.
Дархан солоороо найраа нээһэн
Далай баяраар суурятаа Москвамнай баһа...
Август — түүхын жабхаланта һара
Андриян, Павел—космосой баатарнууднай
Агааргүй хиигээр хүлэгүүдээ һорин,
Аба орондоо ерэһэн суутай.
Замбуулинай дайдын «Алтан туужада»
Заха табиһан Совет оронойм
Засаг түрын гуламта түбиһөө
Заншалта салюдаар солыень үргөө.
Алтарма илалтын нангин хоймор —
Атар шулуун Улаан талмайда
Гантиг Мавзолейн табсан дээрэһээ
Гагаринуудаймнай жабхалан гимнээр соностоно.
Иигэжэ совет арадайнгаа үмэнэһөө
Энхэргэн сэдьхэлээр хэтынь замһаа
Эрэлхэг хүбүүдээ угтажа мүнөө,
Никита Сергеевичнай тэбэрин омогорхоо!
...Галабай бүхые гартаа бариһан
Габьяа түгэс Ленинэй гуримаар.
Газар дээрэшье, юртэмсын зайдашье
Гараабди урагшаа асари алхамаар.
Коммунизмын мүшэтэ орьёл туйлаха
Холо бэшэл даа—хорёодхон жэл.
Хото, хүдөөгэй ракетэдэл дабшаха
Космодром — сортоото ажалаймнай жэн!

Д.-Д. Будажапов.

ТАЛААН БЭЛИГТЭ ТАБИ НАҺАН

1937 он. Барилгашадай клубта хэблэлэй үдэр тэмдэглэгдэжэ байгаа һэн. Зоной дундаһаа хэншьеб бодожо ерээд, рассказаа уншыт гэжэ Семен Метелицые гуйба.

Таниха байгаа гүт? Тиигээ даа. Тиихэдэ энэ хүнэй зохёол «Правда Бурятии» газетэдэ хэблэгдэжэ эхилһэн байгаа бшуу.

Хүрибтэр буржагар үһэтэй, бэеэр задарюун хүбүүн ендэр дээрэ гүйжэ гараад, тэрэ үеынгөө Улаан-Үдые магтан зураглахадаа, ерээдүйень үльгэрэй ордонтой жэшэн, рассказаа уншаһан юм. Зоной ерээдүйн һанал, сэдьхэлые таатандань, альга ташаа һэн.

Мүнөөдэр Семен Метелица 50 наһатай болобо. Энэ хугасаа дотор ажабайдалай халуун амисхалһаа нэгэшье минута үдэр, жэлээр холо байгаагүй. Зонойнгоо үзэһэн юумые хуу үзэлсөөд, мүнөө коммунизм байгуулалсажа ябана.

«Харгы», «Сэлэнгэ», «Комсомолшууд» «Улаахан шубуухай» гэһэн Метелицын номууд, мүн буряад уран зохёолшодой зохёолнуудые оршуулһан оршуулгань коммунизмын һанда хубита бололсохо байна.

50 наһанайнгаа үндэрые Семен Борисович Метелица оюун бодолой гал хүсэн соо угтажа байна. Тэрэнэй бэлиг улам хүсэтэйгөөр саашадаа бадараг лэ.

Данри Хилтухин.
Никифор Рыбко.

АМГАЛАН БАЙДАЛ ТУХАЙ АРАДУУДАЙ АМАН ҮГЭ

Хариин гүрэнүүдэй хархис шунахай капиталистнар улам ехээр баяжахын тула аюулта дай бэлэдхэнэ. Харин ажалша арад зондо дайн дажар огто хэрэггүй. Амгалан тайбан ажал хүдэлмэреэ эрхилэн, алтан дэлхэй дээрэ ажамидаржа һуухынь тула арад түмэндэ эб найрамдал хэрэгтэй юм.

Эб найрамдалай түлөө эгээлэй хүнүүдэй хэдэг тэмсэлые, эдэнэй амгалан байдал хүсэдэг арюун эрмэлзэлгые арадуудай оньһон үгэнүүд эли тодоор харуулна. Олон түмэнэй энэ нангин эрмэлзэл хүсэлые гэршэлэн: «Улад зон эб найрамдалда дуратай, ургамал ногоон гэрэл туяада дуратай» гэжэ ород арад оньһон үгэ соогоо тэмдэглэнэ. Энээниень дабтан: «Ажал хэхэдэ—амгалан байдал хэрэгтэй, аяншалан ябахада—аадар бороогүй үдэр хэрэгтэй» гэжэ амхар[1] арад хэлэдэг. «Амгалан байдал, эб найрамдал гэһэн үгэнүүд али зэргыншье ехэ алта мүнгэнһөө үнэтэй» гэжэ агууехэ хитад арад, «Хүн зондо эб найрамдал хэрэгтэй, шубуухайда сүлөө хэрэгтэй» гэжэ белорус арад, «Газар дэлхэйдэ эб найрамдал хэрэгтэй» гэжэ даргин[2] арад, «Эрдэмэй дээжэ—ном, эрхимэй дээжэ—эб» гэжэ буряад арад, «Хүнүүдэй аша туһада эб найрамдал байдаг, амгалан һуухын тулада хүнүүд ажамидаржа байдаг» гэжэ араб арад, «Эб найрамдал шэнээр баригдаһан гэр хоёрһоо үнэтэй юумэн үгы» гэжэ немец арад, «Амгалан байдал юунһээшье сэнтэй» гэжэ словак арад хэлэнэ.

Амгалан һууххаһаа үлүү жаргал гэжэ арад зондо юун байхаб! Тиимэһээ «Амгалан һууха гээшэ арад зоной жаргал юм» гээд румын оньһон үгэ, «Эб найрамдалтай газар энхэ жаргалаар мандадаг» гэжэ еврей оньһон үгэ, «Амгалан байдалда дуратай байхада, алишье юумэн һайн байдаг» гэжэ армян оньһон үгэ баталнa.

Дайн сэрэг болбол усал һандаралһаа, үхэл хосоролһоо бэшэ юушье асархагүй гэжэ арадууд мэдэдэг. Жэшээлхэдэ, «Дайн шуһан үндатай» (буряад оньһон үгэ), «Дайн гээшэ элдин баян талыешье элһэн губи болгожорхихо» (корей арадай оньһон үгэ), «Эб найрамдал хото городые бодхоодог, дайн сэрэг хото городые һандаргадаг» (норвег арадай оньһон үгэ), «Дайнай эхилхэдэ, тамын үүдэн нээгдэдэг» (поляк арадай оньһон үгэ) гэхэ мэтэ.

Оньһон үгэнүүд арадуудые нягта жагсаалтай, һэримжэтэй хёрхо байхыень уряална: «Эб найрамдалай түлөө эбтэй эетэйгээр тэмсээ һаа, дайн дажар болохогүй» гэжэ ород арад, «Амгалан үедэшье дайнай аюулые бү марта» гэжэ япон зон, «Аюулай ерээдүйдэнь, аюулһаа бэеэ һэргылэ» гэжэ энэдхэг арад, «Үхэр буугай нэрьежэ эхилһэн хойно, арсалдаһан болиһоной-шье туһагүй» гэжэ англи арад, «Түймэр тужые бага дээрэнь сараха» гэжэ башкир арад баталан хэлэнэ.

Үхэлэй дайе үүдхэн һүжэрөөгшэдые дэлхэйн арадууд эрид шүүмжэлдэг. «Хүсөөрөө орогшод өөһэдөө хосорхо» (энэдхэг арадай оньһон үгэ), «Дайн гал хоёроор наадажа болохогүй» (ород арадай оньһон үгэ), «Буу зэбсэгээр наадажа, болохогүй» (хорват оньһон үгэ), «Гал түймэрөөр бү наада» (венгер, мари, коми, болгар, словак арадуудай оньһон үгэ) гэхэ мэтэ жэшээнүүдые дурдажа боломоор.

Халдажа ерэһэн дайсанда харюу сохилто үгэхэ хэрэгтэй гэжэ арадай оньһон үгэнүүд тоолоно: «Шуһанай харюу шуһан, үхэлэй харюу үхэл» (буряад арадай оньһон үгэ), «Нюдөө сохюулбал—нюдыень, шүдөө түүлүүлбэл — шүдыень» (ород арадай оньһон үгэ), «Хүсэ хэрэглээ һаань, хүсөөр харюуса» (перс, япон арадуудай оньһон үгэ), «Галай харюу—гал» (суахили[3] арадай оньһон үгэ), «Хүниие сохихоёо һанагшад өөһэдөө сохюулха» (чех, поляк арадуудай оньһон үгэ), «Гал үлеэһэн хүн нюдөө тэһэлхэ» (латыш, серб, румын, дани, немец арадуудай оньһон үгэ).

«Эбэй түлөө эбтэйгээр тэмсэбэл, дайн сэрэг болохогүй», «дайн сэрэгые эб найрамдал илаха!» гэжэ батаар найдадаг байһанаа бүхы дэлхэйн арадууд оньһон үгэнүүдээрээ харуулна.

Ц. Будаев,
БКНИИ-гэй научна хүдэлмэрилэгшэ.

1). Амхарнууд Эфиопидо һуудаг.
2). Даргинууд Дагестанда һуудаг.
3). Зүүн Африкада ажаһуудаг зон.

„Мир“ колхоздо

БАГШАНАРАЙ ТУҺАЛАМЖА

Эндэхи 8 жэлэй һургуулиин багшанар колхозой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Зундаа үбһэ бэлэдхэлсээ. Хэшээлэйнгээ һүүлээр, үдэшэлэн таряа сэбэрлэлсэнэ. Эдэнэр богони болзор соо 600 центнер орооһо сэбэрлэжэ, тушаалгын пунктда эльгээлсээ. Багшанар Н. Д. Хонгордоева, Д. С. Савельева, Е. М. Омбоева, М. И. Харжеева, С. Ц. Буянов болон бусад зоримгойгоор хүдэлмэрилнэ.

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ КОНЦЕРТ

Зүүн Сибириин библиотекын институдай һурагшад таряа хуряалгада туһалалсана. Ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хандахынгаа хажуугаар, колхозой түбэй клубта һонирхолтой концерт харуулаа.

Студентнэр Н. Матуев, В. Лаврентьев, С. Даботкина болон бусадай хонгёо дуунуудые колхознигууд шагнажа, солбон хатарнуудые хаража баярлаа. Суглааргшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Б. Чагдуров.
Зэдэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ҮШӨӨ НЭГЭ ШЭНЭ БАРИЛГА

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн табан жэлэй шэнэ барилгануудай нэгэн—Пхеньянай кабельна завод Тэдонган мүрэнэй эрьедэ баригдаа. Энэ предприятиие ашаглалгада үгэлгын баяр һаяхан болоо.

Пхеньянай кабельна завод хадаа Корейн Арадай-Демократическа Республикадахи иимэрхүү түхэлэй гансахан предприяти болоно. Энэ завод мүнөөнэй орёо нарин түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай.

Корейн арадай ажахыда тон шухала болохо иимэ предприяти бүтээлгэдэ социалис Чехословакиһаа ерэһэн техническэ мэргэжэлтэд туһа хүргэһэн байна.

Завод мүнөө үедэ 560 ондоо түхэл янзын 10 мянган тонно продукци гаргаха аргатай. Саашадаа 20 мянган тонно хүрэтэр кабель, элдэб янзын провода бүтээн гаргадаг болохо юм.

1500 ВЕЛОСИПЕД ҮДЭРЭЙ ТУРША СОО БҮТЭЭН ГАРГАНА

ПЕКИН. (ТАСС). Хүдөө нютагуудта зорюулагдаһан «Юнцзю» гэжэ 1500 велосипед КНР-эй велосипеднэ промышленностиин томо предприятинуудай нэгэн болгошо Шанхайн заводой конвейернэ линиһээ үдэр бүри гарана. Завод энэ жэлдэ шэнэ машинануудые гаргадаг болоо, июнь һараһаа тэдэниие олоор үйлэдбэрилжэ эхилээ. Шэнэ велосипедтэ 100 килограмм хүрэтэр ашаа тээгээд ябажа болохо.

20 жэлэй саада тээ баригдаһан Шанхайн велосипеднэ завод арадай засагай тогтооһонһоо хойшонхи үе соо хүсэдөөр һэльбэн шэнэдхэгдэһэн байна. Жэлһээ жэлдэ үйлэдбэринь улам ехэ болоно.

1957 онойхидо орходоо хоёр дахин олон велосипед мүнөө жэлдэ завод гаргаха байна.

ШУХАЛА ЗАВОД

ВАРШАВА, (ТАСС). Станок бүтээхэ томо заводой барилга хэдэн һараһаа Ополь городто эхилхэ юм. Энэ предприяти хэдэн станогуудые, элдэб прессүүдые гаргаха байна.

Станок бүтээлгэ Польшын промышленностьда тон шухала һалбари болоно. Орон дотор мүнөө станок бүтээдэг 37 завод бии.

400 ондоо түхэлэй томо, жэжэшье станогуудые мүнөө заводууд гаргадаг, харин 1946 ондо Польшодо машина бүтээдэг предприятинууд ойроолоо 16 ондоо түхэлэй станогуудые гаргадаг байгаа.

Экономическа талаараа хэзээ нэгэ гээгдэнги байһан Польшо мүнөө станок бүтээлгээрээ дэлхэйн арбан түрүү гүрэнүүдэй нэгэн болонхой.

«МАКСХЮТТЕ» КОМБИНАДАЙ МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ АЖАЛАЙ ИЛАЛТА

БЕРЛИН, (ТАСС). Унтервелленборидохи (Гера округ) «Максхютте» гэжэ металлургическа камбинадай коллектив ажалай илалта туйлаһан тухайгаа мэдээсэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо сентябриин 24 хүрэтэр комбинадай хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур 7 мянган тонно шэрэм хайлуулаа, 8500 тонно прокат түсэбһөө гадуур орондоо бүтээжэ үгөө.

«Максхютте» комбинадай металлургнууд ерэхэ жэлдэ ажалай бүтээсые 4,7 процентээр дээшэлүүлхэ, тэрэшэлэн продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гэжэ хараалаа. Энэнь 2,4 миллион үлүүтэй марка алмаха арга олгохо байна.

Хэмэл утаһа гаргадаг комбинат Вильгельмпикштадт Губен гэдэгтэ бодхоогдожо байна. Германиин Демократическа Республикын эгээ ехэ промышленна барилгануудайнь нэгэн энэ комбинат болоно. Предприятиин түрүүшын халаан 1963 ондо продукци гаргажа эхилхэ. 1965 ондо эндэхи барилгын хүсэд дүүргэгдэһэнэй һүүлээр комбинат жэлдээ 13 мянган тонно хэмэл утаһа гаргаха. Зураг дээрэ: хэмэл утаһа гаргаха комбинадай барилга.

Центральбильд—ТАСС-ай фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА АВИАЦИ ТУҺАЛНА

ПЕКИН. (ТАСС). Хитадай гражданска авиаци ороной хүдөө ажахыда ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай хоротонтой, ой тайгада болоһон гал түймэртэй самолёдууд тэмсэл хэнэ. Тэдэнэр полидо үтэгжүүлгэ тараахын, тэдэниие уһалхын тулада мүн лэ хэрэглэгдэдэг.

Энэ жэлдэ Дотор Монголой урда талын хубида ургамалай хоротоной олоор дэлгэрхэдэнь, таряашадта гражданска авиаци туһаламжа үзүүлжэ, 66.600 гаран гектар дээрэ ургамалай хоротонууд үгы хэгдэһэн байна.

Гражданска авиациин самолёдууд ороной ой тайга дээгүүр ходоо ниидэжэл байдаг. 40 мянга гаран гектар талмай дээрэхи ой модые Хитадай гражданска лётчигууд саг үргэлжэ ажаглан хаража байдаг.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной сентябриин 29.

Мэргэжэлынь—оёдолшон

Өөдөөшье хараха сүлөө забдагүй ажаллажа һууһан энэ басаган Улаан-Үдын оёдолой фабрикада хүдэлдэг юм. Оёдолшон Анна Базарова фабрикада хүдэлжэ эхилһээр гурбахан жэл боложо ябана. Энэ үе соогоо түргөөр, һайнааршье юумэ оёдог, коллективэйнгээ дунда уран гартанай нэгэн болоһон алдартай.

—Манай фабрикада залуушуул олоороо ерэдэг. Онсо бэрхэнүүдынь ажалай түрүүшүүл боложо, фабрикынгаа һайшаал, магтаалда хүртэдэг. Тэдэнэй нэгэн — Анна Базарова болоно,—гэжэ цехэй начальник нүхэр Ероносов хөөрэнэ.

Нээрээшье комсомол басаган һара, халаан бүриингөө даабарине һайн шанартайгаар дүүргэхын хойноһоо оролдодог юм. Тиимэһээ залуушуулай дунда алдаршажа, оёдолшон нэрээ дурдуулна.

Хараха янзада, дарууханшаг энэ басаган мэргэжэлэн ажалаараа, олонийтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байһаараа шалгаранхай. Сүлөөтэй сагаа фабрикын залуушуулай дунда үнгэргэдэг, элдэб янзын һонин нонин наада зугаа дэлгэдэг, хүхюун заитай байжа, оёдолшодой дунда хүндэлүүлдэг, һайшаал магтаалда хүртэдэг болонхой.

Мүнөө нүхэр Базарова үргэн Буряад оронойнгоо ажалша, бэрхэ хүнүүдтэй адли коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэхын тула шармайн оролдоно. Агуу Октябриин 45 жэлэй ойдо зорюулан, ажалай вахтада жагсаһан Анна Базарова үгэдөө хүрэхэнь дамжаггүй.

Т. Бадмаин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Оёдолшон Анна Базарова ажалдаа.

Д. Капустинай фото.

Манайда айлшаар

★**«Цыганские напевы».** Иимэ гаршагтай кинодо наадагшад манай республикын хото, хүдөөгөөр ябажа, һонирхолтой концерт харуулна. Тус кинофильмдэ буулгагдаһан цыгануудай хатар, дуунай залуушуулай ансамбль мүнөө Хяагтын таряашад малшадта айлшалжа ябана.

★ **Москвагай мэдээжэ** мастернууд республикымнай предприяти, фабрика, заводуудаар айлшалжа, Ленинэй орденто опера, балетэй театр, мүн ПВЗ-гэй Культурын ордондо ехэ концерт харуулһан байна. Суглагаршад Ю. Волкова, Л. Кондратьев, В. Доробина, А. Жуков гэгшэдэй гүйсэдхэһэн гоё һайхан хатарые һонирхожо хараһан байха юм.

★ **Суута дуушан Гелена Великановае** республикымнай ажалшад гансал пластинка дээрэһээ гү, али радиогоор дамжуулхыень дууляһан, шагнаһан лэ байха. Һаяхан суута энэ дууша басаган манай Улаан-Үдэ ерэжэ, концерт үгөө. Хонгёо хурса хоолойтой Гелена Великановатай суг иргуу гоёор наададаг хүжэмшэд Городецкий, Юдин, Гоценко, Рату гэгшэд ябалсажа, концерт харахаар ерэгшэдэй урма зориг бадаруулаар наадаа бэшү.

Эхэ оронойнай дууша басаганай «Песня о неизвестном солдате», «Ой ты, рожь...», «Разведенные мосты», франц арадай «Воспоминания», мүн мэдээжэ Долуханян, Бабаджанян, Молчанов гэгшэдэй зохёоһон дуунуудые дуулахадань, тэндэ сугларгашад үни удаан замхашагүй, шааяма альга ташалгаар үдэшэһэн байна.

Үшөө дүрбэн уулзалга...

Үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй 15—16-дахи уулзалганууд болоо. Үшөө дүрбэн шанга тулалдаан үлөөд байна. Республикын чемпионой нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэгшэд һүүлэй үедэ бүри һайшаар, бэрхээр наадахые оролдоно. Энээнэй хажуугаар мүрысөөндэ шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн бэрхэшүүл Алас Дурна зүгэй шатаршадай тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олохо болоно.

Мүнөө дээрээ түрүүлжэ ябаһан Самарин Хабүхаевые бэлэхэнээр шүүжэрхёо. Мастерай кандидат Базаржап Сампилов хэдэн нааданда удаагаар бэрсээ алдаба. Энэшье үдэр Межовтой наадахадаа болгоомжогүй ябадалнуудые хэжэ, баһал бэрсээ, удаань партияа алдаһан байна. Вощенко Черноскутовые, Салтанов Казьминие шүүһэн, Захаров Бурлов гэгшэд тэнсэһэн, бусад партинуудынь хойшолуулагдаһан байха юм.

Арбан зургаадахи уулзалган эхилхэдэ, Казьмин Мельниковтэй наадаа. Шатаршан Казьмин абаһаар янала һайн байдалтай боложо, нүхэрөө тухашаруулаад абаа. Теэд нүхэр Мельников нүгөөдыгөө алдуу эндүүнүүдые хэхэдэ, бэрсыень барижа абаһан, удаань шүүһэн байна. Салтаков Захаровые, Межов Черноскутовые, Мункоев Назимовые, Брыскин Маракташевые шүүгээ. Мүн энэ үдэр Сампилов Бурловта шүүгдэшоо. Тиихэдэ шатаршад Хабухаев — Вощенко, Бурлов—Яблошевский, Власов—Самарин гэгшэдэй парти хойшолуулагданхай.

В. Мамилов.

11 һарын түсэб—ноябриин 6-да

Түмэр замай Заудинск станциин Петр Андреевич Абросовой даадаг бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Октябриин һайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ зориһоһон тус бригадын гэшүүд 11 һарынгаа даабарине ноябриин 6-най үдэр дүүргэхэ, вагонуудые ашаа буулгаха октябриингаа түсэбые 118 процент хүргэхэ гэһэн уялга абаба. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула хүсэ шадалаа элсүүлэн, эршэмтэй шангаар тэмсэжэ эхилээ.

Ш. Дагбаев.

Республикын гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, шиг нойтон орохогүй. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 1—3, үдэртөө 12—14 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Сентябриин 30-һаа октябриин 4 болотор республика дотор үүлэтэйшэг байха, шиг нойтон орохогүй. Һулаханаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 6—11, бусад аймагуудта 1—6 градус хүйтэн болохо. Үдэртөө хойто аймагуудта 8—13, урда аймагуудта 13—18 градус дулаан байхаар хараалагдана.

Гүн тайгын дундуур зурыһан харгы дээрэ...

Л. ХАЙДУРОВАЙ фотоэтюд.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной сентябриин 29.

Хилын саанаһаа

Л. И. Брежнев Сплидэй судна бүтээгшэдтэ айлшалба

СПЛИТ, сентябриин 27. ТАСС-ай корреспондент И. Харитонов мэдээсэнэ:

Сплит хадаа Югославиин Адриатикадахи үнинэй портово город юм. Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдэй туршада энэ город судна бүтээлгын ехэ түб болоһон байна. Тус городто дүтэхэнэ орон соогоо эгээ хүсэтэй гидроэлектростанци һаяхан ашаглаалгада оруулагдаба.

Сплит городой үйлсэнүүд мүнөөдэр һайндэрэйхэер шэмэглэгдэнхэй. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневые энэ городой хүн зон хани халуунаар угтаба.

Советскэ Союзай, Югославиин гүрэнэй гимнүүд зэдэлээ. Л. И. Брежневэй ерэһэнтэй дашарамдуулан, хүндэлэлэй харуул табигдаба.

Сплидэй судна бүтээлгын верфиин хүдэлмэришэд Л. И. Брежневые илангаяа хани халуунаар угтаһан байна. Энэ ехэ предприяти дайнай һүүлдэ бодхоогдоһон юм. Юһэн танкернуудые, ашаанай табан судна Советскэ Союзай захилаар эдэнэр бүтээжэ эхилээ.

Тэндэхи бүхы хүдэлмэришэд шахуу митингдэ хабаадаа. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, Советскэ Союзай бусад түлөөлэгшэд, Союзна гүйсэдхэхы вечын түрүүлэгшын орлогшо А. Ранкович болон Югославиин бусад ажал ябуулагшад ендэр дээрэ гараба.

Л. И. Брежнев митингдэ үгэ хэлээ. Тэндэ хабаадагшад Л. И. Брежневые нэрьесэ альга ташажа угтаба.

Герман Титов Болгариин Арадай Республикын Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ

СОФИ, сентябриин 27. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын Арадай суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Димитр Ганев советскэ летчик-космонавт Герман Титовто Социалис Ажалай Геройн Алтан Одо, Георгий Димитровай орден баяр ёнолгой оршон байдалда мүнөөдэр барюулба.

Замбуулин дайдые шэнжэлхэ талаар Г. С. Титовой онсо баатаршалга гаргаһанайнь түлөө Болгариин Арадай Республикын Социалис Ажалай Герой болгохо тухай Болгариин Арадай Республикын Арадай суглаанай президиум Указ гаргаба.

Үндэр хайрада хүртөөһэнэйнь түлөө Болгариин коммунис партиин ЦК-да, Болгариин Арадай Республикын правительствада Г. С. Титов үнэн зүрхэнэй баяр хүргөө. Советскэ Союзай, Болгариин арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын, бата бэхи аха дүүгэй хани барисаанай һүлдэ тэмдэгынь энэ шагнал болоно гээд, Герман Титов тэмдэглэбэ.

Болгариин коммунис партиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо армиин генерал Иван Михайлов, Арадай суглаанай президиумэй гэшүүд, СССР-һээ Болгарида байгаа элшэн сайд Г. А. Денисов гэгшэд энэ шагнал үгэхэ үедэнь байба.

СОФИ, сентябриин 27. (ТАСС). Болгариин ниислэлэй залуушуул советскэ космонавт Герман Титовтой мүнөөдэр уулзаба. Һайндэрэйхээр шэмэглэгдэһэн «Универсиада» гэдэг зал соо 5 мянга гаран һуралсагша суглараа.

Ниислэлэй залуушуул Герман Титовые хани халуунаар амаршалһан байна. Болгариин залуушуулай нүхэд-космонавтнуудайнгаа нэрэһээ Герман Титов үнэн зүрхэнэй амаршала хүргэбэ. «Восток-2» түхэлэй замбуулин дайдын оносогоор ниидэһэн тухайгаа Герман Титов тодорхойгоор хөөрөө. Мүн олон асуудалнуудта советскэ космонавт харюусаба.

Хүндэтэй айлшандаа сэсэгүүдые барюулаа, үндэһэ яһанайнгаа элдэб угалза гоёолтонуудые оёһон самса бэлэглээ.

Демократида эсэргүү реформо хэхэ гэһэн де Голлиин һанаашалга буруушаагдана

ПАРИЖ, сентябриин 27. (ТАСС). Демократида эсэргүү реформо конституцида хэхэ гэһэн де Голлиин һанаашалые Франциин хүн зон буруушаана. Коммунис парти, социалистнууд, ВКТ-гэй ехэ профсоюзна нэгэдэл, радикалнуудай партиин зарим нэгэдэлнүүд конституциин иимэ реформые һүүлэй үдэрнүүдтэ буруушааһан байна.

Конституциин дүримүүдые хубилгаха хэрэгые сэхэ шууд буруушаанаабди гээд «дулдыдагагүйшүүлэй» партиин хүтэлбэрилхы комитет мэдүүлгэ гаргаа.

Конституцие хубилгаха аашые буруушаанабди гээд «Франциин басагадай союз» гэдэг залуушуулай организаци мэдүүлһэн байна. Оронэй һургагшадай элдэб организацинууд мүн лэ иимэ һаналтай.

Наполеон III гэдэгэй харгыгаар де Голль ябаха һэдэлгэтэй. Демократиин эмхидхэлэй үндэһэ һууринуудые усадхаха талаар де Голль үшөө нэгэ алхам хэхэ хүсэлтэй гээд «Юманите» газетын главна редактор Андрие гэдэг мүнөөдэр бэшэбэ.

Ганса хүнэй засаг түрын тогтоогдохо ябадалые «Либерасьон» газетэ сэхэ шууд буруушаана.

Де Голлиин хүтэлбэрилдэг ЮНР гэдэг парти, хэдыхэн бүлэглэлнүүд, үсөөхэн политическэ ажал ябуулагшад конституцине хубилгаха түсэбые дэмжэнэ.

Атомай хүсэ шэнжэлхэ уласхоорондын агентствын VI конференци дүүрэбэ

ВЕНЭ, сентябриин 27. (ТАСС). Атомай хүсэ шэнжэлхэ уласхоорондын агентствын энэ организацида 78 гэшүүд-оронуудай түлөөлэгшэд эндэ хабаадаа.

Конференцидэ хабаадагшад шухала удхатай хэды шиидхэбэри нэгэн дуугаар батлаба.

Буу зэбсэг хуряалгын экономическа, социальна хойшолонгууд тухай резолюциин проектые Индиин, Польшиин, США-гай, СССР-эй, Югославиин түлөөлэгшэд оруулһан юм. Энэ резолюциые конференци нэгэн дуугаар баталһан байна.

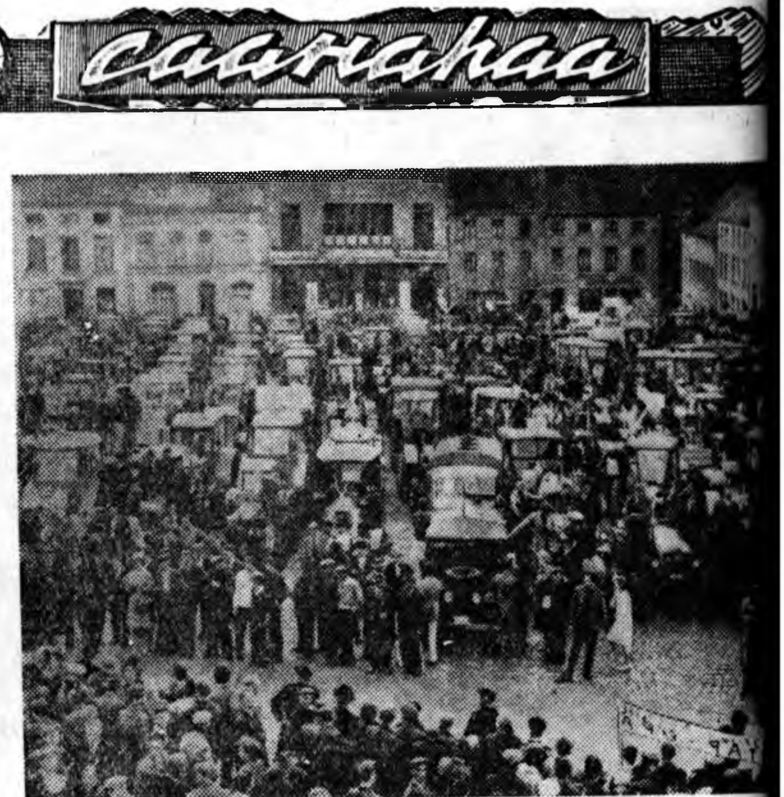
Атомай хүсэ шэнжэлхэ уласхоорондын энэ организацида КНР-эй хуулита эрхэнүүдые һэргээхэ гэһэн дурадхалые США-гай, тэрэнэй союзнигуудай түлөөлэгшэд буруушааба.

США-гай президент үгэ хэлэбэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 27. (ТАСС). Экономическа асуудалнуудаар мэргэжэһэн газетэнүүдэй, журналнуудай редакторнуудай урда президент Кеннеди үсэглэлдэр үгэ хэлээ. США-гай зарим шухала асуудалнууд тухай анхаралаа ехээр табихаар болоо гээд Кеннеди һанамжалба.

Олон хүн зон хүдэлмэригүйдэнэ, олонхи предприятинууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. Металлургическа промышленность дүүрэн хүсөөрөө хүдэлдэгдэнэгүй. Нүүрһэ абадаг районуудта, Кентукки гэдэгэй зүүн талын металлургическа промышленностьда, Баруун Виргинида, Пенсильванида, Иллинойсой урда талада хүдэлмэригүйшүүл илангаяа олон. Индианын зарим районуудта, Огайо гэдэгэй зүүн хубида ажал хүдэлмэригүй хүнүүд баһал олон байна.

Бусад ехэ промышленна оронуудтай жэшэлхэдэ, экономическа хүгжэлтымнай хэмжээн һургаггүй бага байна гэжэ Кеннеди тэмдэглэбэ.

Правительствын бэелүүлдэг аграрна политикые Бель... ряашад буруушаадаг. Байра байдалаймнай һайжаруу... һэн эрилтэнүүдые Льеж провинциин хүдөө ажахын хүд... табина. Хэдэн мянгаад таряашад, хүдөө ажахын хүдэ... саалда гарана. Зураг дээрэ: жагсаалда хабаадагшад С... дой үйлсээр гаража ябана.

«Ероп мэгэзин» гэдэг журналда гараһан...

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесс...

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. ТАСС-ай корреспондент Л. Пономарев мэдээсэнэ:

Холбоото Штадуудта мүнөө ошоод байһан Пакистанай президент Мохаммед Айюб Хан ООН-ой Генеральна Ассамблейн үсэглэлдэр үдэрэй пленарна заседаниида богонихон үгэ хэлээ. Колонинуудые усадхан һалгаха хэрэгые Ассамблейн эсэстэнь хүргэхэ байха гээд тэрэ уряалба. Тиигээд ядерна туршалгануудые болюулха шухала. Энээнине бэелүүлхэ һаа, буу зэбсэг хуряаха замда шухала алхам хэгдэхэ һэн гээд Мохаммед Айюб Хан һанамжалаа.

Шэнэ Зеландиин делегациин толгойлогшо удаалуулан үгэ абаба. Колониальна дарлалтада байһан газар нютагуудта бээ даанхай байдал дары олгохо «аюултай» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Колониальна арадуудые сүлөөлхэ талаар бэелүүлэгдэһэн бүхы хэмжээнүүдые Украиныи правительство һайшаадаг гээд, УССР-эй түлөөлэгшэ Л. Ф. Паламарчук хэлэбэ. Колониальна оронуудта, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо декларацине ООН-ой Генеральна Ассамблейн XV сесси батлаа һэн. Энэ деклараци арадуудай хүсэл эрмэлзэлэгэтэй, ажабайдалай эрилтэнүүдтэй хүсэдөөр тааралдана. Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци гэшүүдэй олон боложо байрланаб... Харин зарима... нэгэдэмэл Нацануудай Организацида эсэргүү аашалан ... ... болоно. Иимэ байһандань зарима... ... ... болоногүй. Арадууд амгалан ёһоор, бүрин эрхэтэйгээр ажыһуха уиартай гээд ООН-ой Устав соо хэлэгдэнхэй бэшү. Кубада эсэргүү добтолго хэ...

хэ һэдэлгэ гаргахад... ой Уставта эсэргүү ... лүүлһэн болоно" бшу...

Зарим ушарта СШ... на дайе эхилжэ боло... США-гай президент ... мэдүүлээ һэн. Дэлхэй... США-гай президентын ... мэдүүлхэдэнь, ехээр ... нуулгын ядерна дайе ... эхилхэ номнол хэжэ ... хэг түримхэй аш... но. ООН-ой гол ... тайнь, эб найрамдал ... хүсэл зорилгонуу... түрэлтэнэй нэрэ хүнд... хэлтэй энэнь огтолон ... дахагүй байна гээд, ... правительство тоол... Л. Ф. Паламарчук ... лүүлбэ. Уридшалан ... нярна дайе түрүүл... гэнэн пропагандые ... Нацануудай Органи... шууд буруушааха ё... Украиныи ССР-эй т... мэдүүлбэ.

Бүгэдөөрөө, хүсэм... зэбсэг хуряалга ... бэхи эб найрамдал ... ёнотой харгы зам ... жэ, УССР-эй гадаа... гүүдэй министр Л. ... марчук хэлэбэ.

Европын эгээл тү... байдаанай гуламта ... дэжэ байна. Дайн ба... хэ зэбсэг, хэрэгсэл... руун Германида ехэ... дэглэжэ, үлөө мээг... дай эхилхээр Бару... маниин хүн зоной ... залхын хүдэлмэр... байна. Тиигэжэ Евро... дуудта, түрэ тоод... арадта саг үргэлж... хөөлдуулагдана гэ... нын түлөөлэгшэ тэнд...

«Буу зэбсэг хуря... номическа програм... сессиин ... зүйлнүүдтэ оруу... Советскэ Союз ... юм. Украиныи гадаа... гүүдэй министр дур... һайшаагаад, энэ пр... лэгдэлүүдай анхара... табихыень уряалба.

Генеральна Комитедтэ...

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сессиин Генеральна Комитедэй заседани сентябриин 26-да болобо. Урндшалан һануулгын ядерна дайе пропагандалха ябадалые буруушааха, буу зэбсэг хуряалгын экономическа программа тухай асуудалнуудые сессиин зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулхые Советскэ Союз дурадхаа һэн. Эдэ асуудалнуудые сессиин зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулхыень дурадхаха шиидхэбэри Генеральна Комитедтэ абтаба.

Эдэ асуудалнуудые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сессидэ зүбшэхэ гээшэ тон шухала удхатай байгаа. Тиимэһээ баруун гүрэнүү... шье түлөөлэгшэд эдэ... нуудые зүбшэхэ гэ... халые буруушааба... асуудалнуудые зүбш... гэ хойшолуулха гэж... гансал США-гай де... гаа. Генеральна А... пленарна заседани... ра, харин Ассамбле... дүүдтэ эдэ асу... шиидхэхэ байгаа гэ... гай түлөөлэгшэ һа...

Баруун гүрэнүүд... лэлдэ ородог, Лати... кын гүрэнүүдэй түл... олонхиин дуугаар э... далнууд комитедүү... даннинуудай зүбшэх... тэ оруулагдаа.

Редактор Ц. Ц. Ци...

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 2... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактор... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и п... —24-74, сельского хозяйства и советского строительст... промышленности, транспорта информации—35-14, ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькор... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтер... Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00969. Зак. №...